Aiuţa

Gulerul

Gura cămăşei

CUSĂTURI ROMÂNEŞTI

CULESE DE

ELENA C. CORNESCU

Nascuta J. MANU

Executat la Atelierele SOCEC & Co S. A.
Bucureşti

Plepţii

Gura mâncei

Poalele

PRECUVÂNTARE

Culegerea izvoadelor şi a cusăturilor româneşti dintr'acest album întreprinsă de mine la 1852, n'a fost făcută în vederea unei publicaţiuni, ci numai pentru plăcerea mea personală. Am avut via dorinţă de a păstră, spre amintire, frumosul nostru port naţional şi a cunoaşte mai de aproape ţesăturile şi cusăturile bătrâneşti ce împodobesc cu o artă deosebită, îile, cămăşile, fotele, vălnicele, zăvelcile, maramele, scoarţele şi chilimurile ţărăneşti, mai cu seamă pe cele dela munte, unde tradiţiunea românească s'a păstrat mai bine decât la câmp. Frumuseţea izvoadelor, gingăşia, felurimea feţelor şi dibăcia cu care erau lucrate şi întocmite când le-am cercetat mai cu deamănuntul lor, m'au lăsat uimită. Prin felul lucrului şi gustului lor, mi se păreă că descoperisem o comoară, într'atâta le găseam, deosebite de tot ce văzusem până atunci, şi mai ales neasemănate cu izvoadele şi cusăturile venite din străinătate, nici cu porturile naţiunilor din Occident.

Ele sunt o alcătuire strămoşească ce a trecut prin veacuri fără să piară, lăsându-ne urma unei străluciri care ne face să credem că am fost şi noi ceva odată!

Deşi portul şi cusăturile româneşti au asemănare cu acelea ale popoarelor vecine din josul Dunărei, totuşi, fiecare din ele îşi păstrează caracteristica proprie, ce'l deosebeşte de celelalte.

Portul nostru naţional se deosebeşte de alte porturi nu numai prin ţesăturile şi cusăturile lui, ci şi prin îmbinarea şi aşezarea florilor, prin vioiciunea feţelor şi felurimea nesfârşită a podoabelor de pe îi, cămăşi, fote şi vălnice. Ele se deosebesc apoi între dânsele după judeţe, prin felul cusăturilor şi prin puncte, dintre cari unele se numesc bătrâneşti, iar pe alocurea se zic româneşti. Voiu arătă pe o coală deosebită punctele, şabacele şi cusăturile bătrâneşti, cu denumirile lor, pe câte le am adunate.

După o lucrare începută la 1852, şi urmată la anul 1853, în călătoria mea făcută cu prietenele mele din Goleşti, Domnişoara Felicia A. Racoviţă şi surorile Dumneaei D-na Zoe E. Grant şi D-na Anica C. Davila, născute A. Racoviţa, dimpreună şi cu Doamna Varinca Tresnea-Greceanu, cu care am întreprins o călătorie în ţară, pe la mănăstirile şi târgurile din judeţele Dâmboviţa, Argeş, Muscel, Olt, Dolj, Mehedinţi, Gorj şi Râmnicu-Vâlcea, în scopul d'a vedeă frumuseţile acelor părţi ale ţărei noastre şi a pune în lucru cusături şi ţesături pentru a'mi îmbrăcă casa dela Doru-mărunt. Deci, cu prilejul acestei călătorii şi cu ajutorul prietenelor mele din Goleşti, am adunat o mulţime de izvoade de tot felul, care mi-au servit mai întâiu a face după ele deosebite lucruri pentru îmbrăcămintea casei mele dela ţară, zidită de mine la 1852, în stil românesc, dându-mi îndemn de a adună mereu asemenea izvoade nepreţuite şi a'mi îmbogăţi astfel colecţiunea ce am.

Mai târziu, ajutată de fetele mele, de rude şi de prieteni, am pus la cale reproducerea în aquarelă a izvoadelor după cămăşi şi îi, scoase de mine cu craionul, pe cari, spre înlesnire, le-am aşezat pe fiecare cămaşă şi îie pe o coală deosebită, cu toate cusăturile din care se alcătuesc ele, cu numirile judeţelor din cari provin, deosebindu-se unele de altele, atât prin formă cât şi prin cusătură după judeţe şi comune.

Aşă, la munte se poartă îia creaţă la piepţi, cu altiţă şi încreţită la mâneci, cu râuri pe mâneci şi strânsă la mână cu o cusătură creaţă elastică numită piele de găină, pe lângă care este şi un vapel ce se numeşte fodor.

La câmp se poartă cămaşă întinsă la piepţi, cu mâneca largă, cu cusătură la umăr şi cu cusătură zisă pod, sau cu râuri pe lungul mânicilor; cusătură mai mică la gura cămăşei; la piepţi şi la poale, mai

mare. Aceste diferite izvoade se vor arătă pe câte o foae osebită cu denumirea fiecărei părţi a lei şi a cămăşei. Am mai arătat pe o coală deosebită câteva puncte româneşti cu denumirile lor ţărăneşti, dar care, şi ele se schimbă după judeţe. Cele arătate în text sunt adunate din Goleşti, Argeş, Muscel, Rucăr, Râmnicu-Vâlcea, Văleni şi Bradu Geamăn, dar mai am multe altele pe care le voiu produce la o a doua ediţiune.

Deşi la început n'aveam de scop decât râvna d'a cunoaşte portul şi cusăturile noastre bătrâneşti, încurajată însă cu dragoste adevărat patriotică de M. S. Regina, care dela sosirea Sa în ţară, n'a încetat a sprijini industria noastră casnică, alături cu M. S. Regele, întemeietorul progresului nostru, am întreprins aceasta, atât pentru a arătă străinilor şi cunoscătorilor aceste podoabe ale neamului, cât şi pentru a păstrà neatinsă dătina şi făptuirea portului adevărat românesc; zic adevărat, fiindcă, după greşita idee şi chiar vinovata deprindere a unor învăţătoare de prin comune, izvoadele noastre vechi s'au înlocuit în multe părţi cu desemne şi chipuri străine şi de tradiţia poporană la noi. De acl a izvorît nenorocita pornire a se face de moşnencele noastre bogate, fote vâlnice de peluş cusute cu trandafiri şi lănică şi marame cu fel de fel de alesături neobişnuite până acum.

La observările ce le-am făcut, ele mi-au dat răspunsuri pe cari nu le mai trec acl. Această stare de lucruri m'a întristat mult şi m'a hotărît a face cunoscut publicului Albumul meu, ca cel puţin să nu se uite de tot, ce am avut. Doamna Sofia Colonel V. Ionescu, profesoară la şcoala secundară de fete „Carmen Sylva" şi totdeodată Directoare la Bazarul „Furnica", m'a îndemnat mult a nu mai întârzià cu publicarea acestei culegeri, fiind trebuincioasă şcoalelor, unde a fost cea dintâi profesoară a face cunoscut elevelor sale cusăturile naţionale pe cari le-a studiat la Bazarul nostru în curs de 24 de ani, aducând alcătuirea cusăturilor la o perfecţiune vrednică de laudă.

Lipsa ce avem în ţară de asemenea lucrări pentru şcoli, mi-a atras bunavoinţă a D-lor Miniştri ai Cultelor şi Instrucţiunei publice, cari, de mai mulţi ani, mi-au cerut să public albumul meu. Nenorocite împrejurări de familie, m'au ţinut în amorţire şi în neputinţă d'a mă ocupà de această publicare, deşi mi s'a făcut propuneri din Paris şi din Francfort prin persoane cari cunoşteau albumul meu şi vroiau să 'l dau la lumină. Nu m'am putut hotărî însă, să'l editez în străinătate, şi astfel am luat înţelegere cu casa Socec, care singură avea pe atunci atelier grafic în ţară, dar nici atunci n'am putut da urmare hotărîrei mele, din pedici neprevăzute. Culegerea mea, începută la 1852 şi isprăvită la 1867, ar fi trebuit să fie cunoscută înainte de toate câte s'au publicat până acum; dar toate lucrurile, pe lumea aceasta, se fac cu noroc sau fără noroc; — aşà a fost şi cu biata lucrare a mea din tinereţe, a îmbătrânit şi ea ca mine, fără să fie cunoscută la vreme. — Pentru mine, a fost o ocupaţiune plăcută, şi pot zice folositoare, căci m'a făcut să petrec ceasuri şi zile cu mulţumire.

Înainte d'a sfârşi această mică relaţiune, rog pe toţi acei cari vor binevoi a lua cunoştinţă de lucrarea mea, să treacă cu vederea cele ce nu vor găsi bine, ori bune, şi să iubească ce este al nostru pământesc, ca o avere sfântă care este a tuturor românilor.

N'ar fi drept să las necunoscuţi publicului pe acei iubiţi colaboratori, cari m'au ajutat să puiu pe curat, cu feţe, izvoadele culese de mine. Aceşti scumpi copii şi prieteni sunt: Fiicele mele Anna C. Odobescu, Ecaterina A. Em. Florescu născute A. Em. Florescu, Zoe P. Rosetti-Bălănescu şi Eliza N. Rosetti-Bălănescu născute C. Cornescu, cari au făcut cele dintâi foi cu feţe. Nepoatele mele Elena C. Odobescu, Anna I. Florescu, născută G. Manu şi Doamnele Ştefana Derussi şi Elena A. Golescu, născute Tresnea-Greceanu, Domnii Ioan N. Tresnea-Greceanu, Radu A. Golescu şi ginerele meu Petre N. Rosetti-Bălănescu.

Mulţumindu-le şi binecuvântându-i pentru concursul ce mi-au dat, li rog să urmeze această lucrare, rămâind o mulţime de izvoade frumoase, needitate, mai cu seamă unele din cele mai vechi.

Înainte de a încheià vechea mea dare de seamă, începută de mulţi ani, am să exprim respectoasele mele mulţumiri cu adâncă recunoştinţă, Maiestăţilor Lor Regelui şi Reginei, pentru încurajarea şi sprijinul ce a dat industriei noastre casnice şi societăţei „Furnica", cari au luat o viaţă mai puternică din ziua în care M. S. Regina a binevoit a o luà sub augustul său patronagiu.

Bucureşti, 10 Mai 1906. **Elena C. Cornescu**

NUMIRI DE ÎMPUNSĂTURI ȚĂRĂNEȘTI

PIELE DE GĂINĂ

MUSCĂ

MUSCĂ ÎMBROBODITĂ

CĂSUȚE

DUSURI

STREAJĂ CĂRĂRATĂ

STREAJĂ

CREȚU GĂINEI

GURA PĂPUȘEI

CUSĂTURĂ BĂTRANEASCĂ

LĂNȚIȘORU

DEPITĂ

BĂTUTĂ PE MUCHE

OCOLUL

SOROACE

CHEIȚA

ȘABACU

INCREȚUL

CHEIȚE

Ie din judeţul Muscel

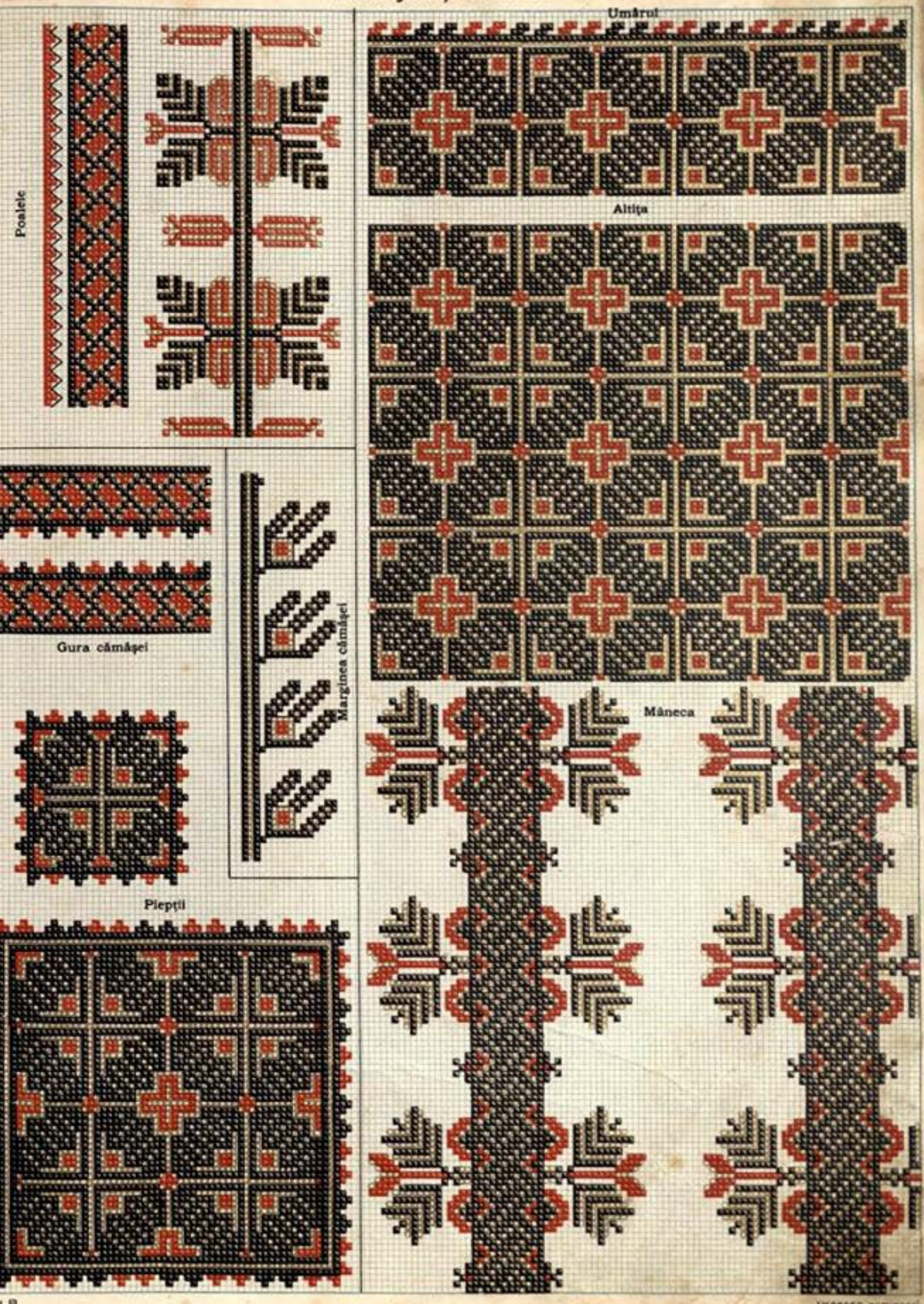

I.V.SOCEC BUCUREŞCI

Piepţii

Altiţa

Increţul

Poalele

Mânica

Marginea mânecei

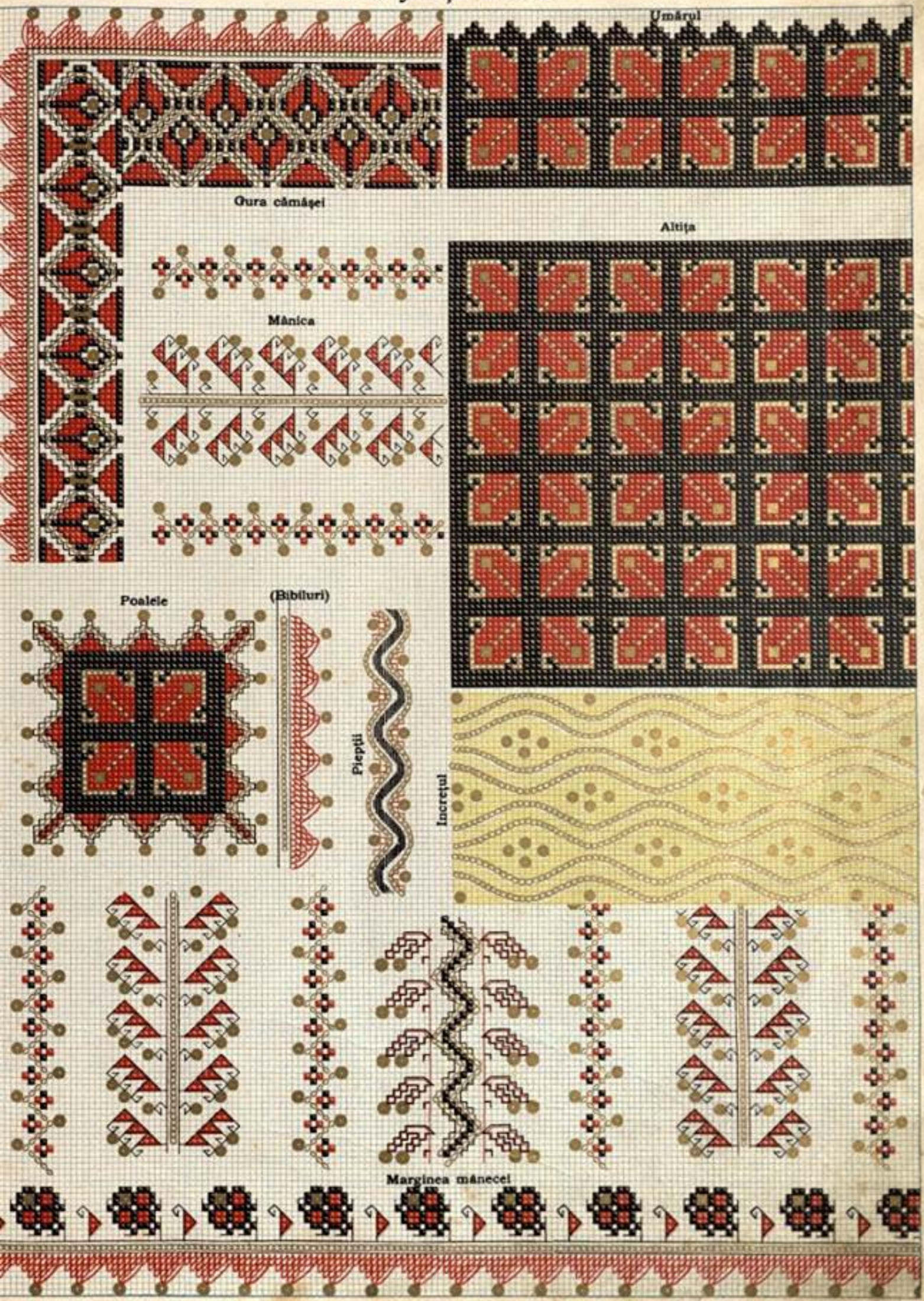

I.V. BOCEO BUCUREŞTI

Costum din judeţul Vâlcea (Ie)

I.V. SOCEC BUCUREŞTI

I.V. SOCEC BUCUREŞCI

Umărul

Altiţa

Increţul

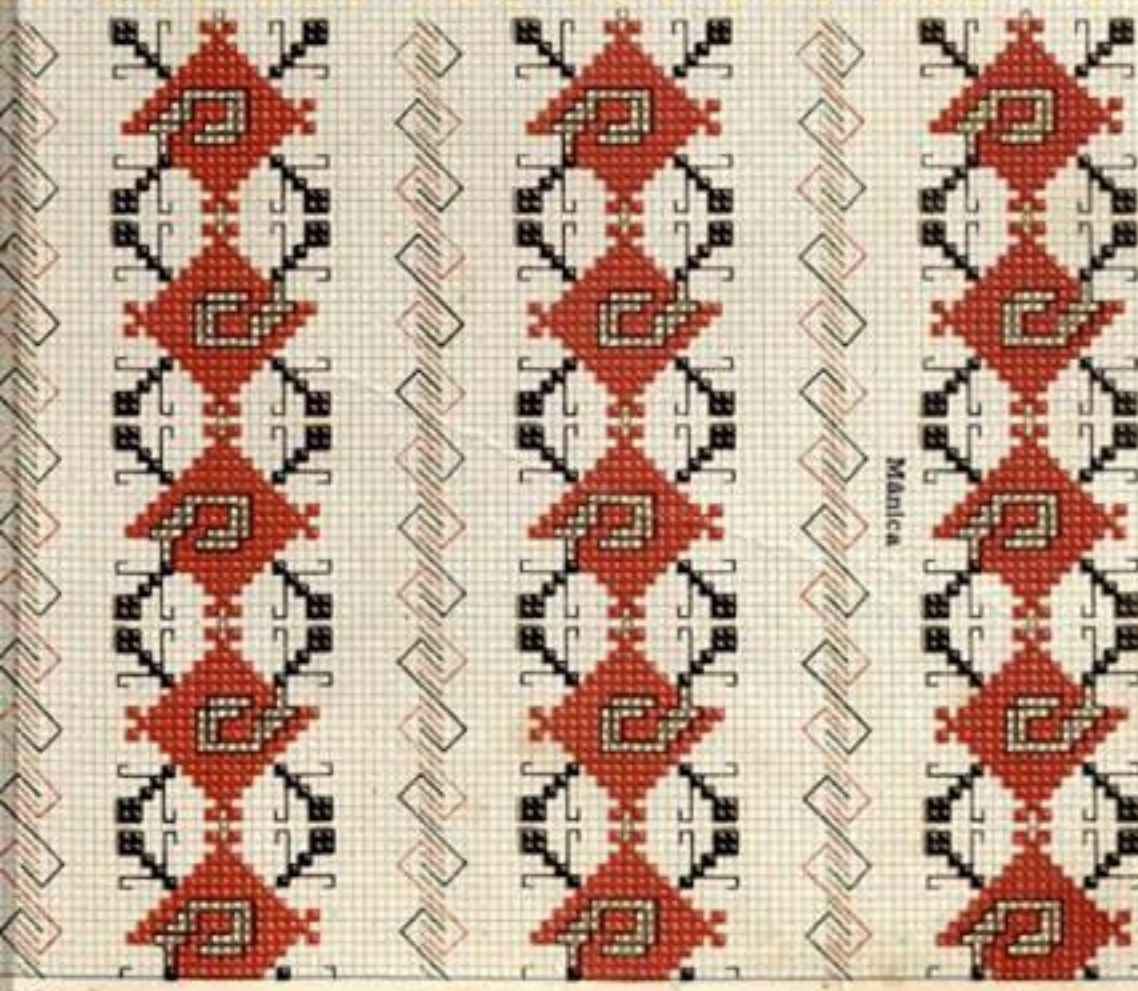

Mânica

Gura cămăşei

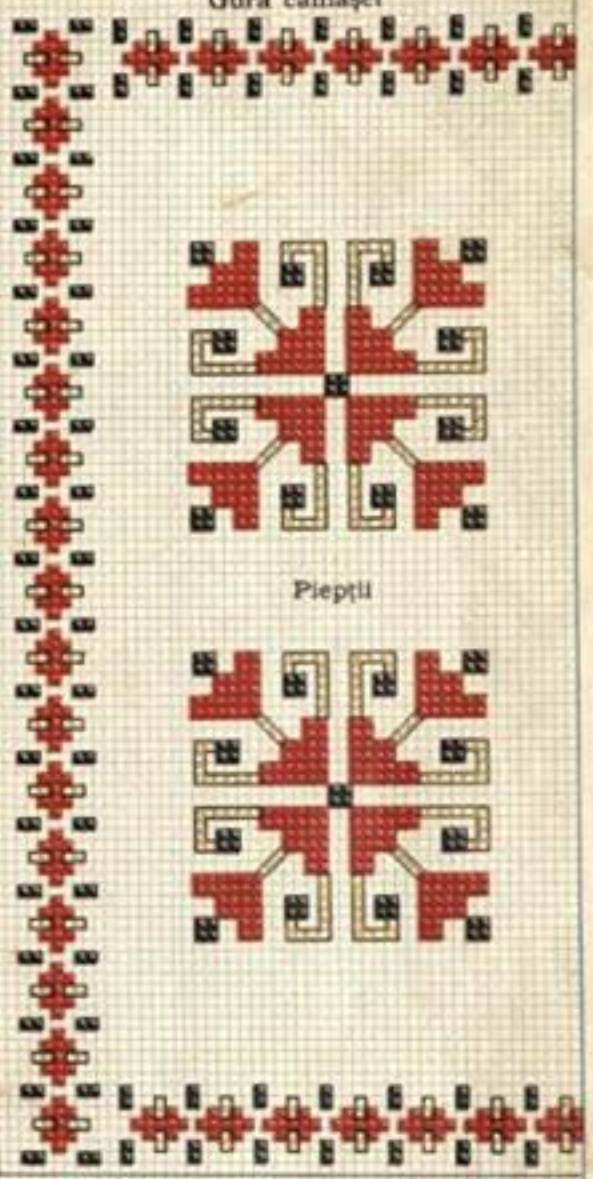

Piepţii

Marginea mânecei

Poalele

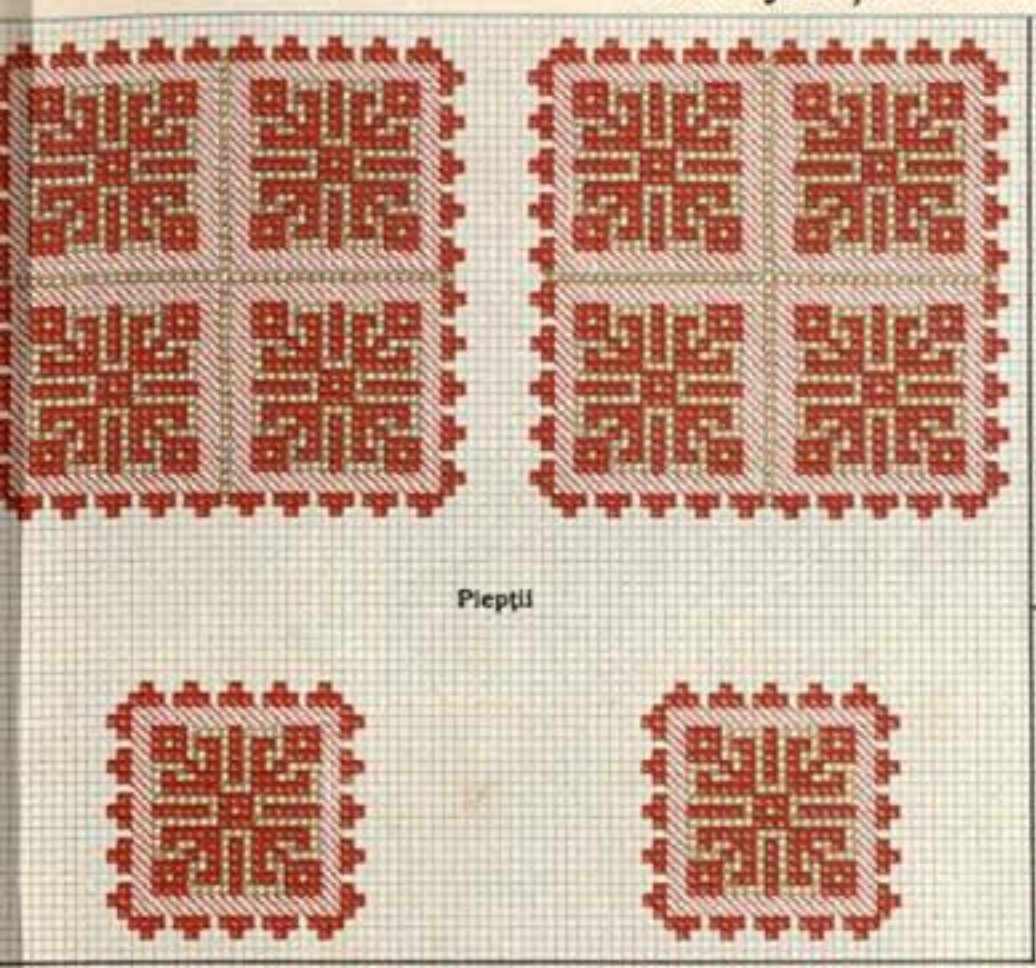

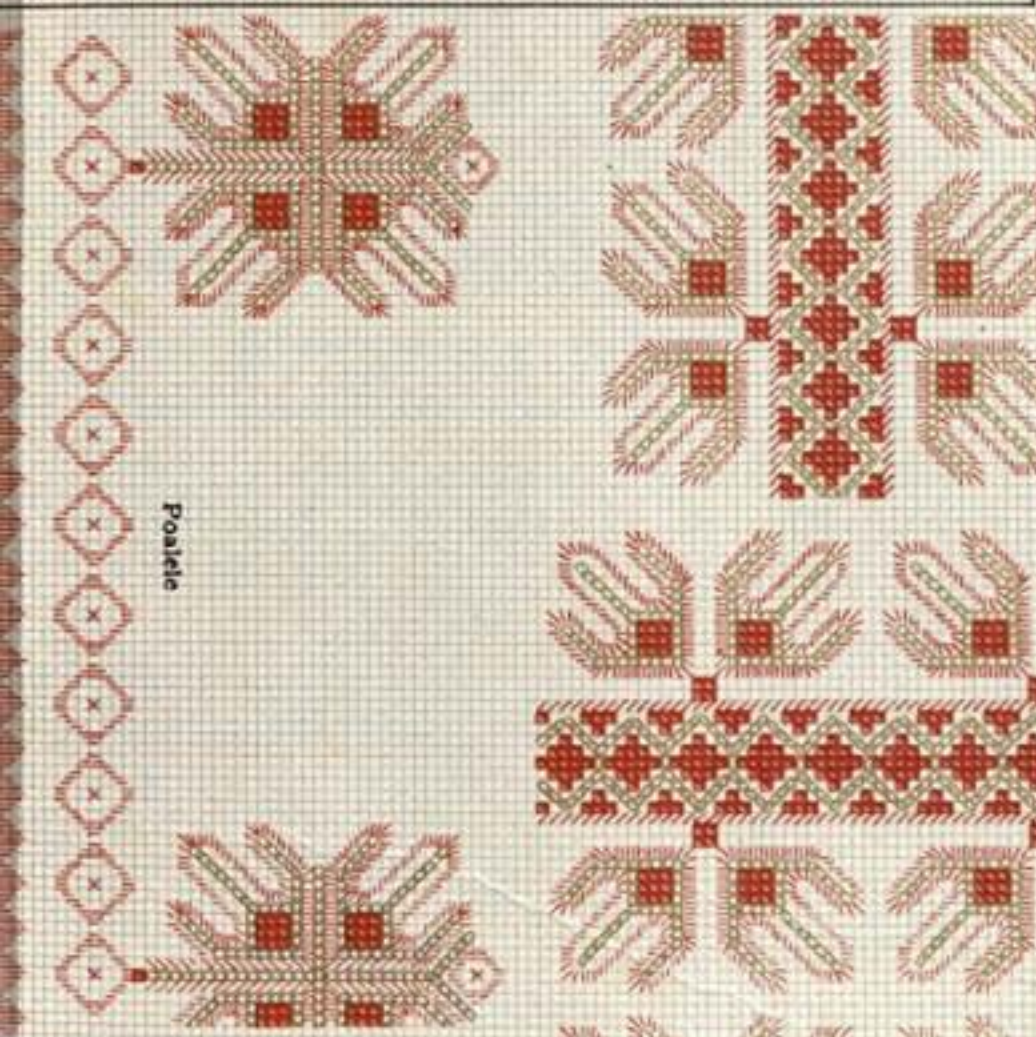

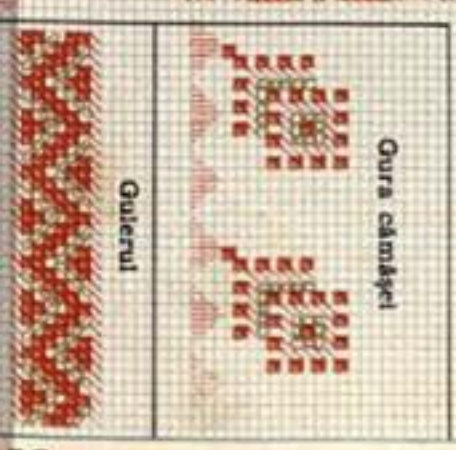

IV. SOCEC, Bucureşti

Gura cămăşei

pe Spate

Pieptii

Gulerul

Poalele

I.V. SOCEC BUCUREŞTI

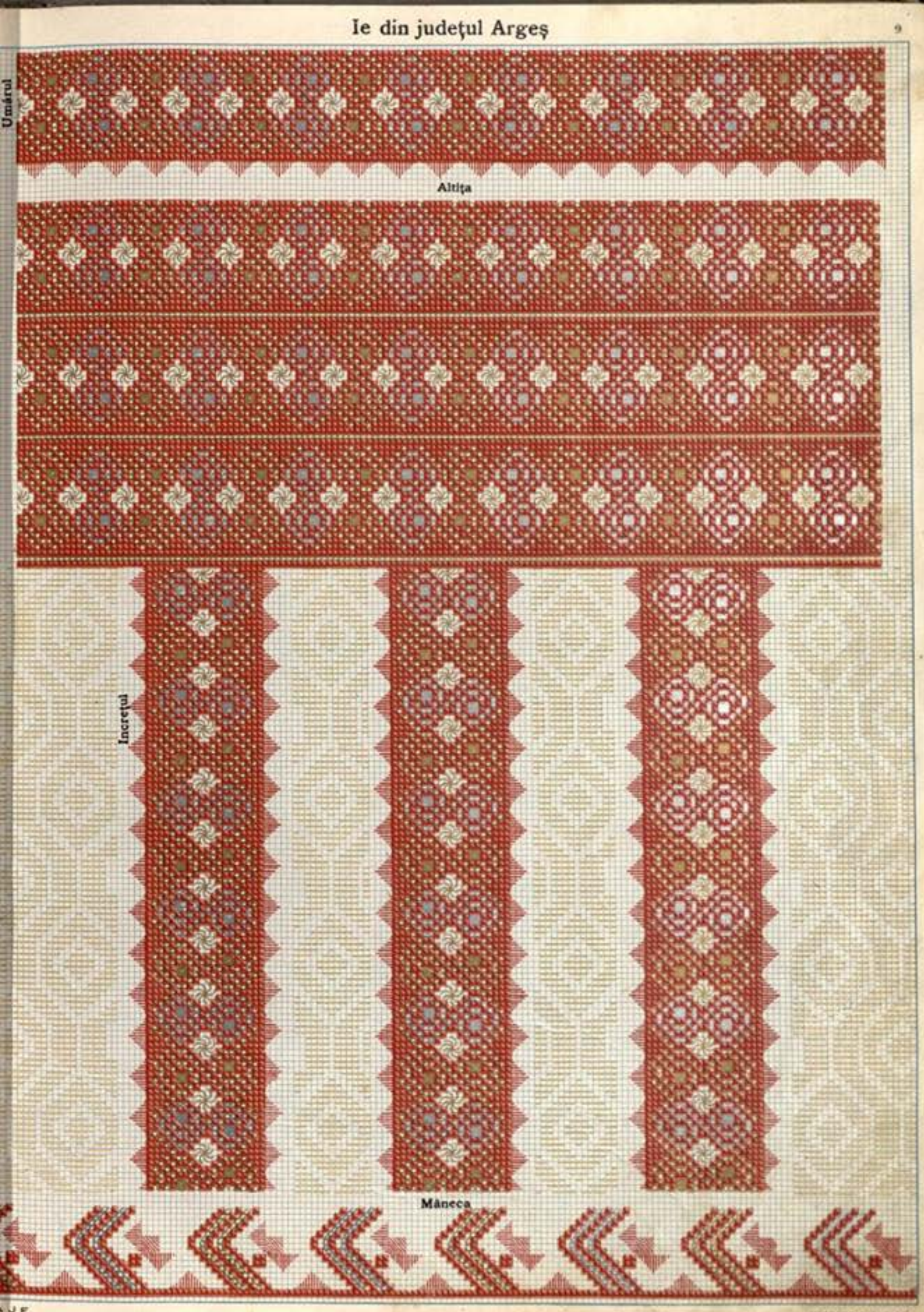
Umărul
Altiţa
Încreţul
Mâneca

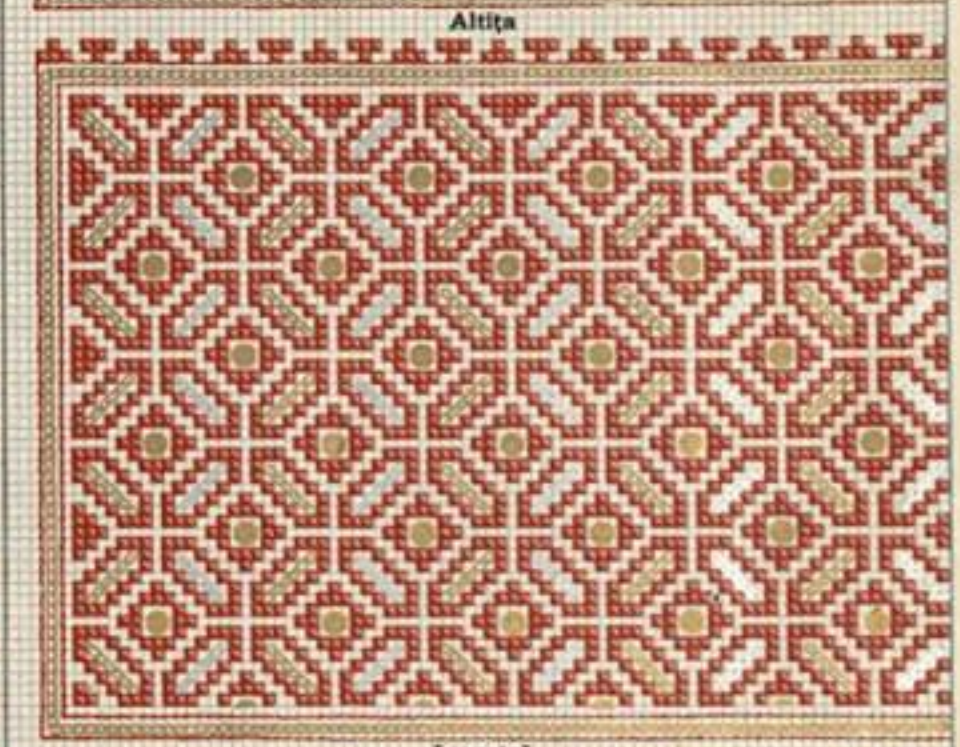

I.V. GOGEC BUCUREŞCI

Umărul

Altiţa

Piepţii

Increţul

Mâneca

Poalele

Gura mânecei

Gulerul

Gura cămăşei

J.V.SOCEC-BUCUREŞCI

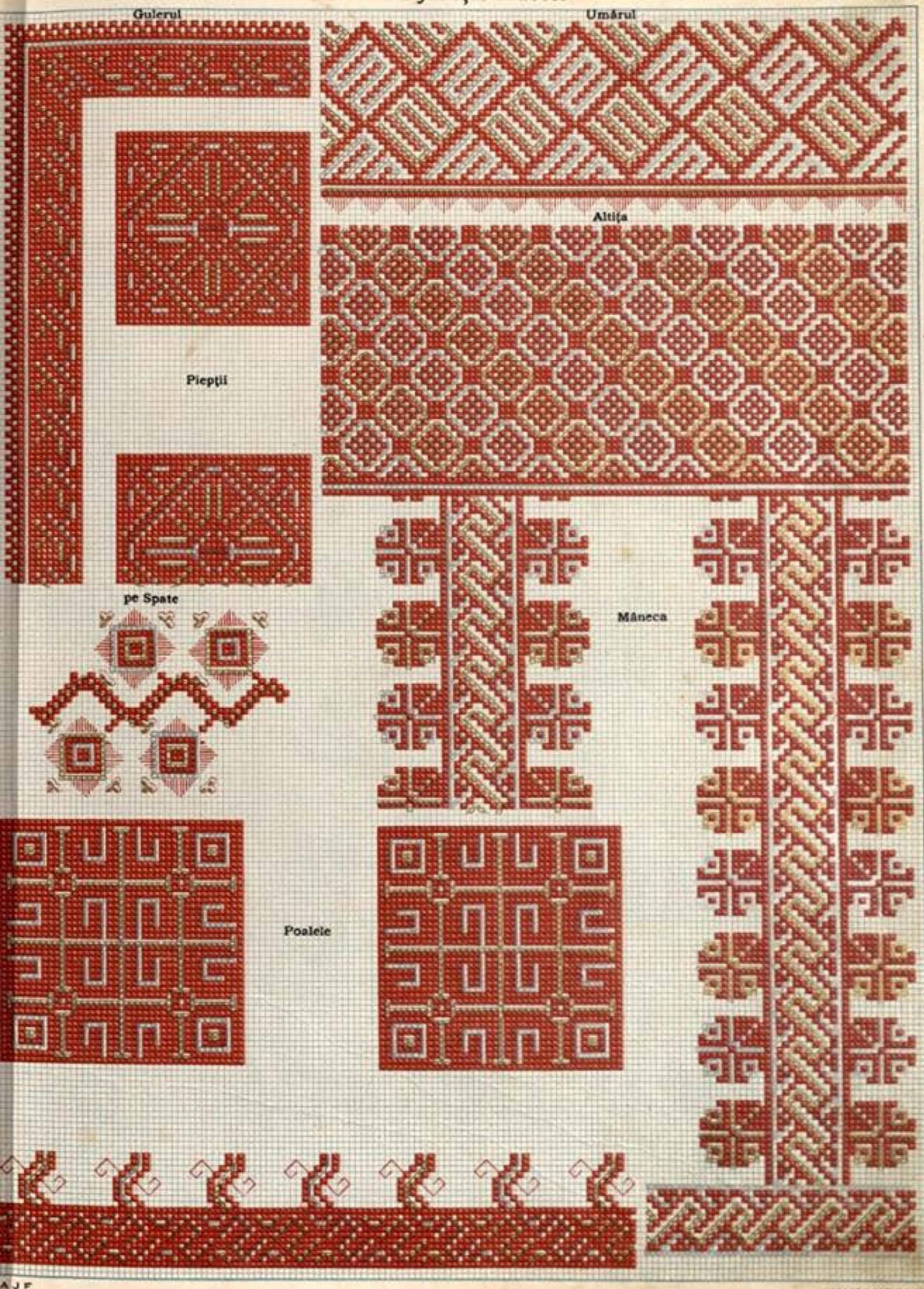
Gulerul
Umărul
Altiţa
Piepţii
pe Spate
Mâneca
Poalele

Mânica

Gura cămășei

Cusătura în lanțuri albastre, roșii, verzi și galbene vipe în punctie.

Pleptii

Gulerul

Marginea mânecei

Poalele

I.M. SOCEC. BUCUREȘTI

Altița
Piepții
Marginea poalelor
Ișlegul
Poalele
Mâneca (3 rânduri)

Cămașă din județul Argeș

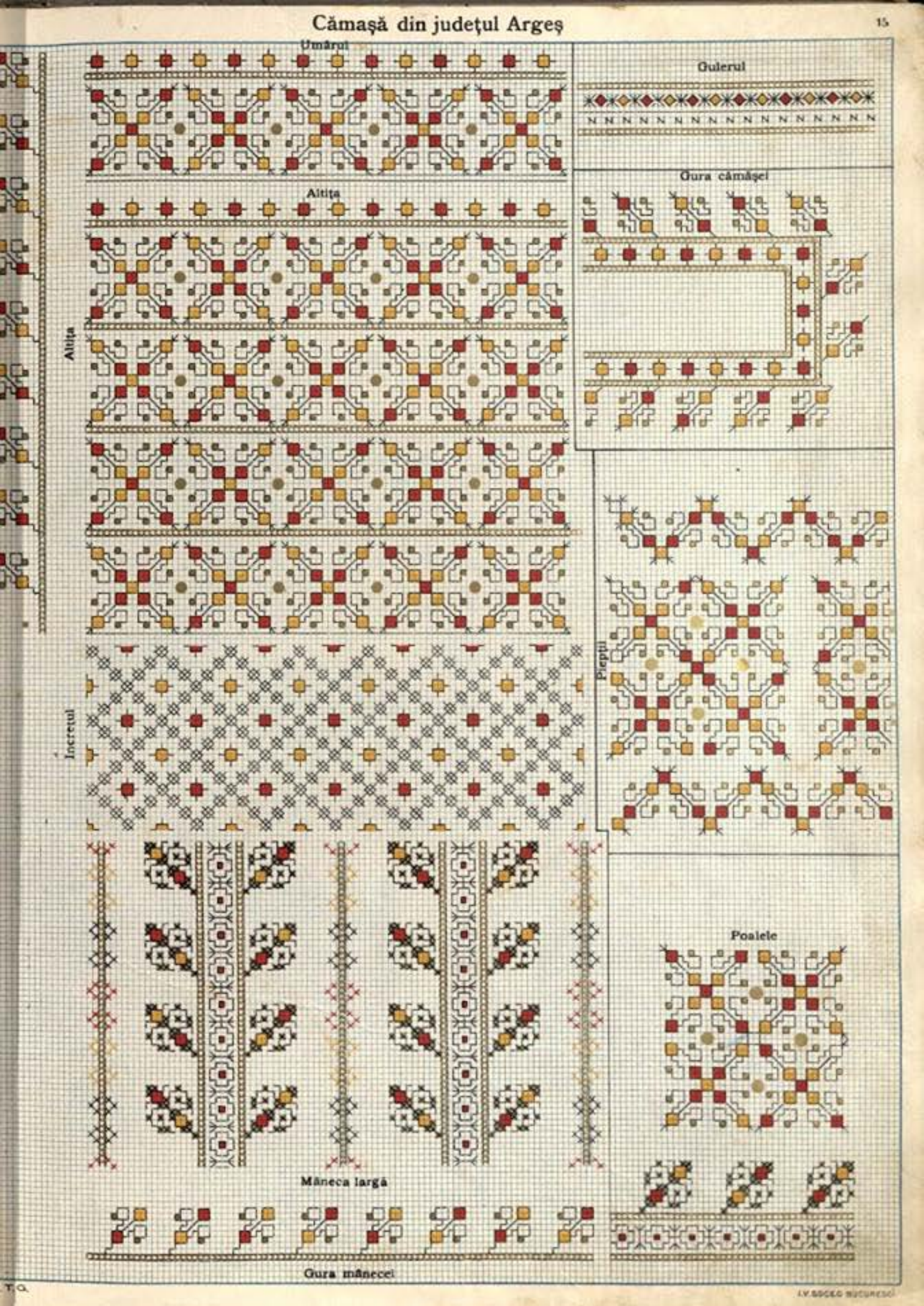

I.V. SOCEC BUCUREȘCI

I.V. SOCEC BUCUREȘCI

Cămașă din județul Argeș

Altița

Cusătura la butori albastru, roșu, verde și galbene vise în pătrie.

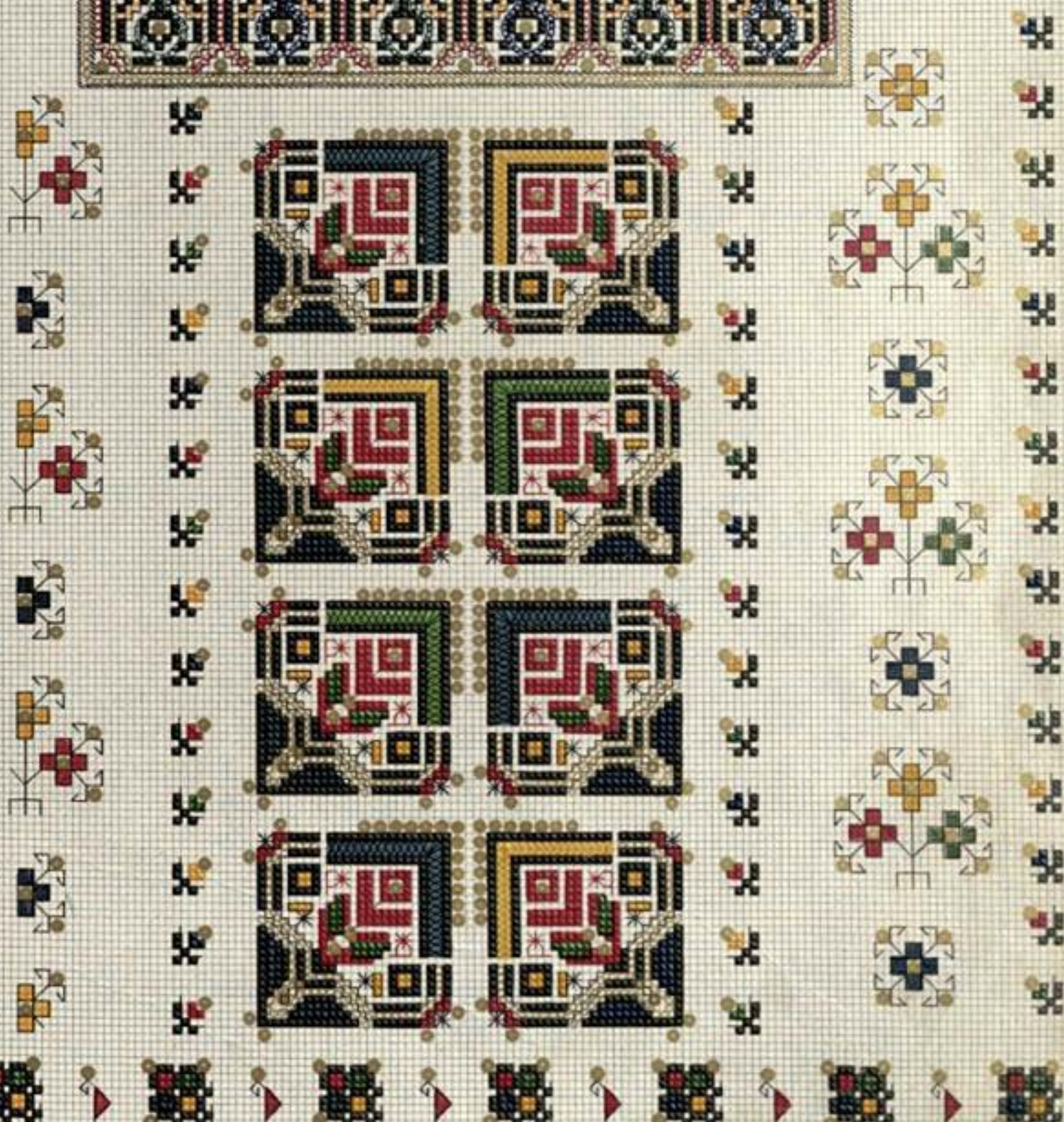

Mâneca

Marginea mânecei

IV. SOCEC, BUCUREȘCI

Cămașă din județul Muscel

LV. GOGEG. BUCUREȘCI

Cămașă din județul Muscel

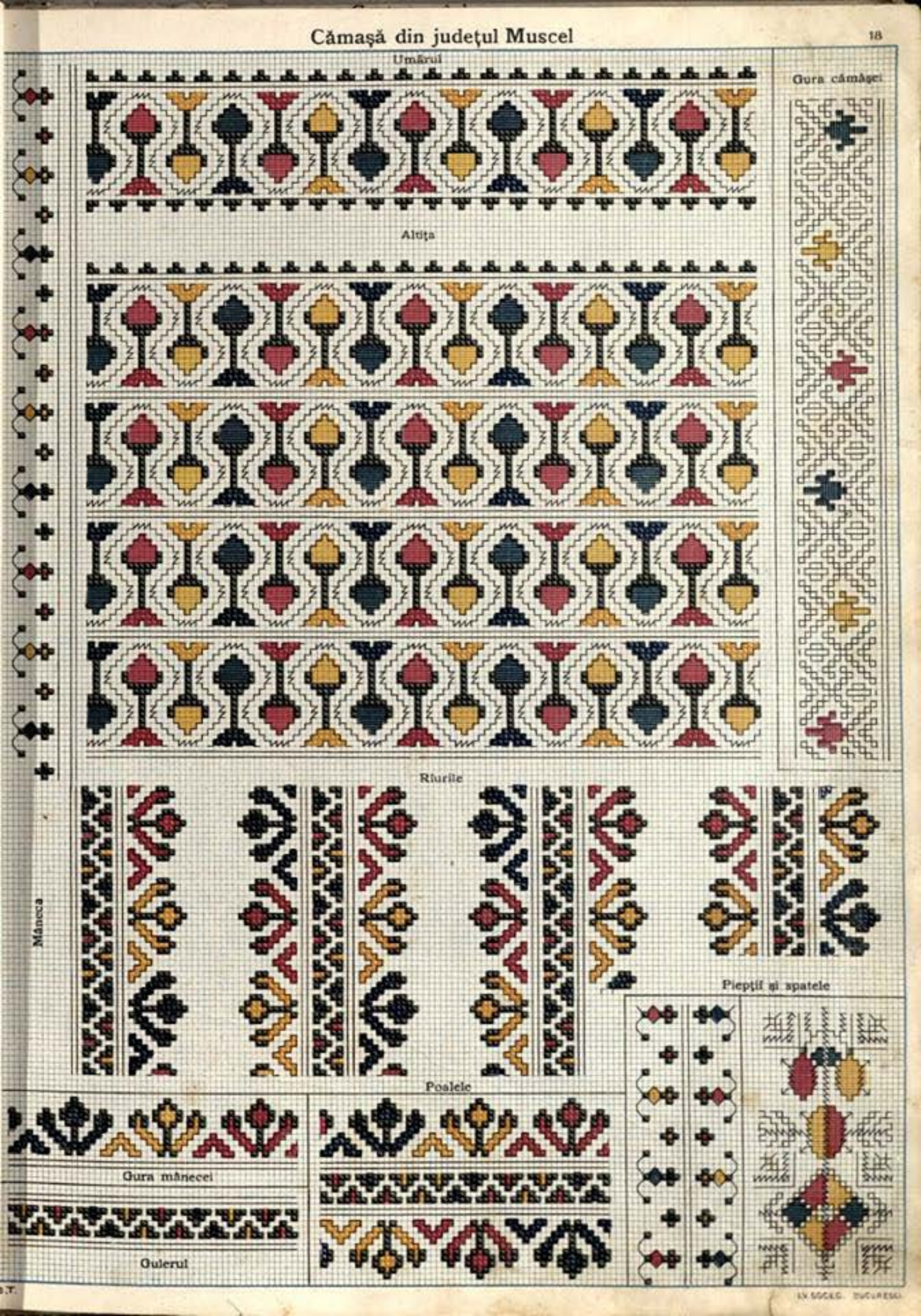

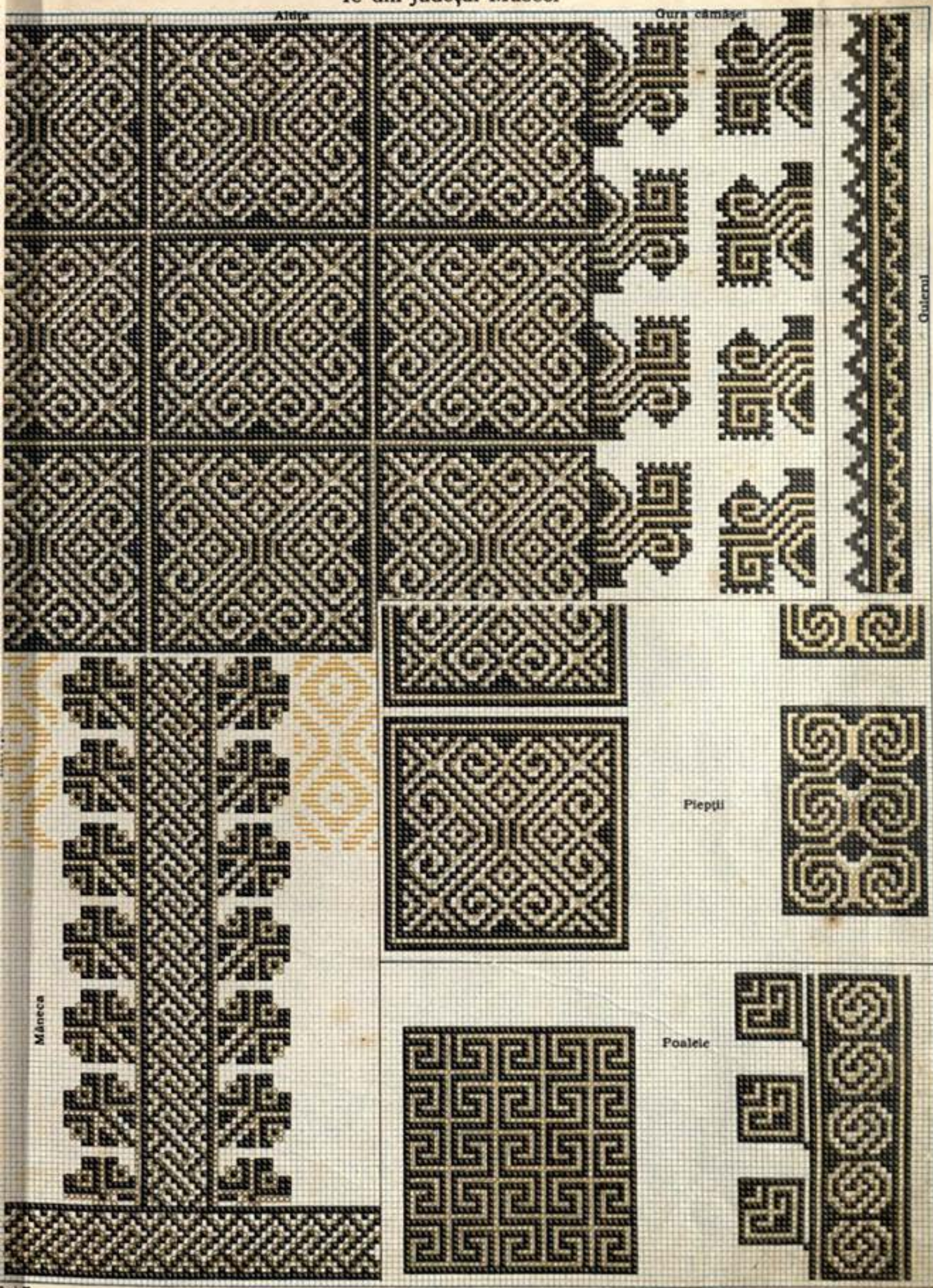
Altiţa
Gura cămăşei
Gulerul
Mâneca
Piepţii
Poalele

P. R. B.
LV. SOCEC BUCUREȘCI

Cămașă din județul Argeș

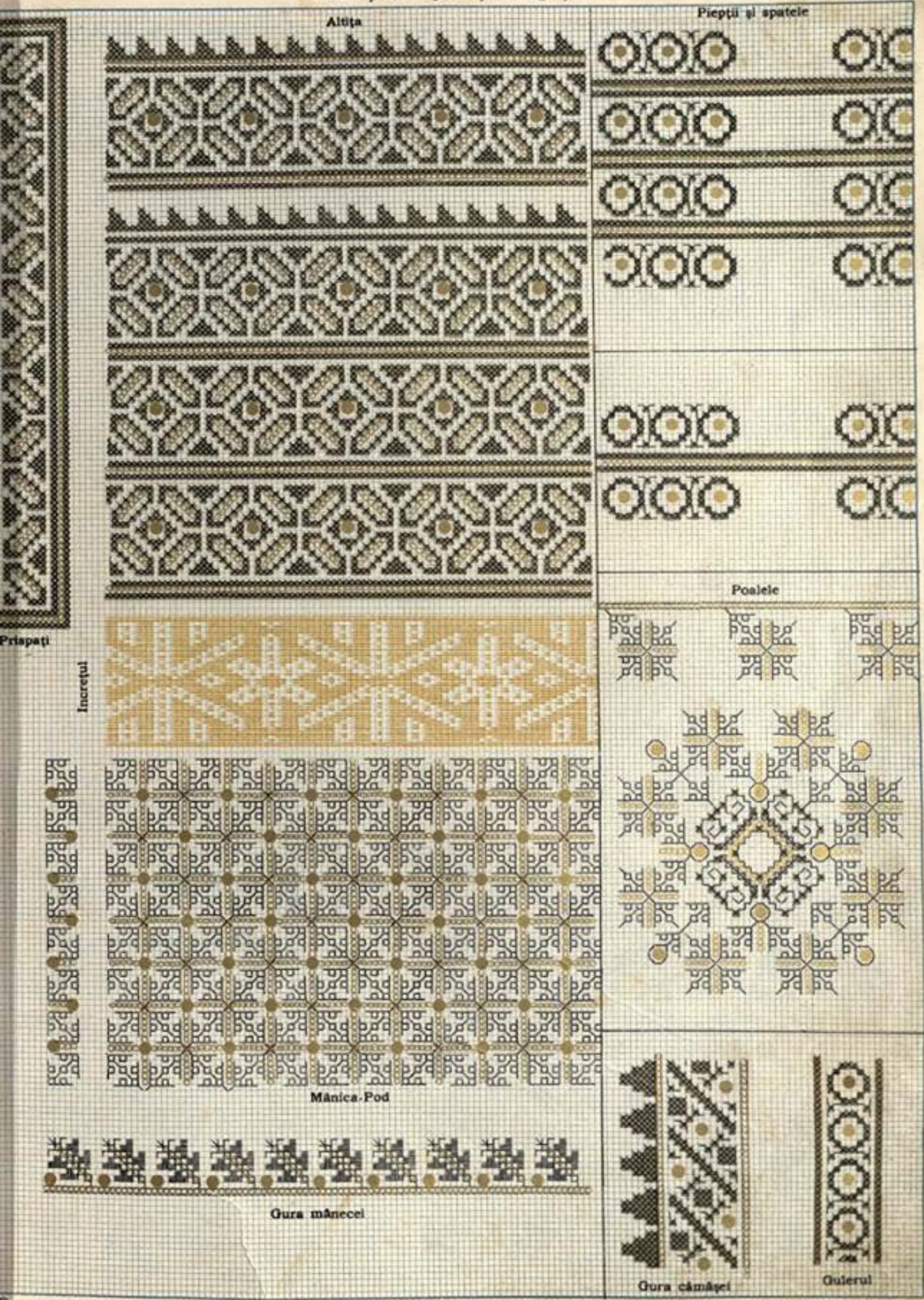

I.V. SOCEC BUCUREȘCI

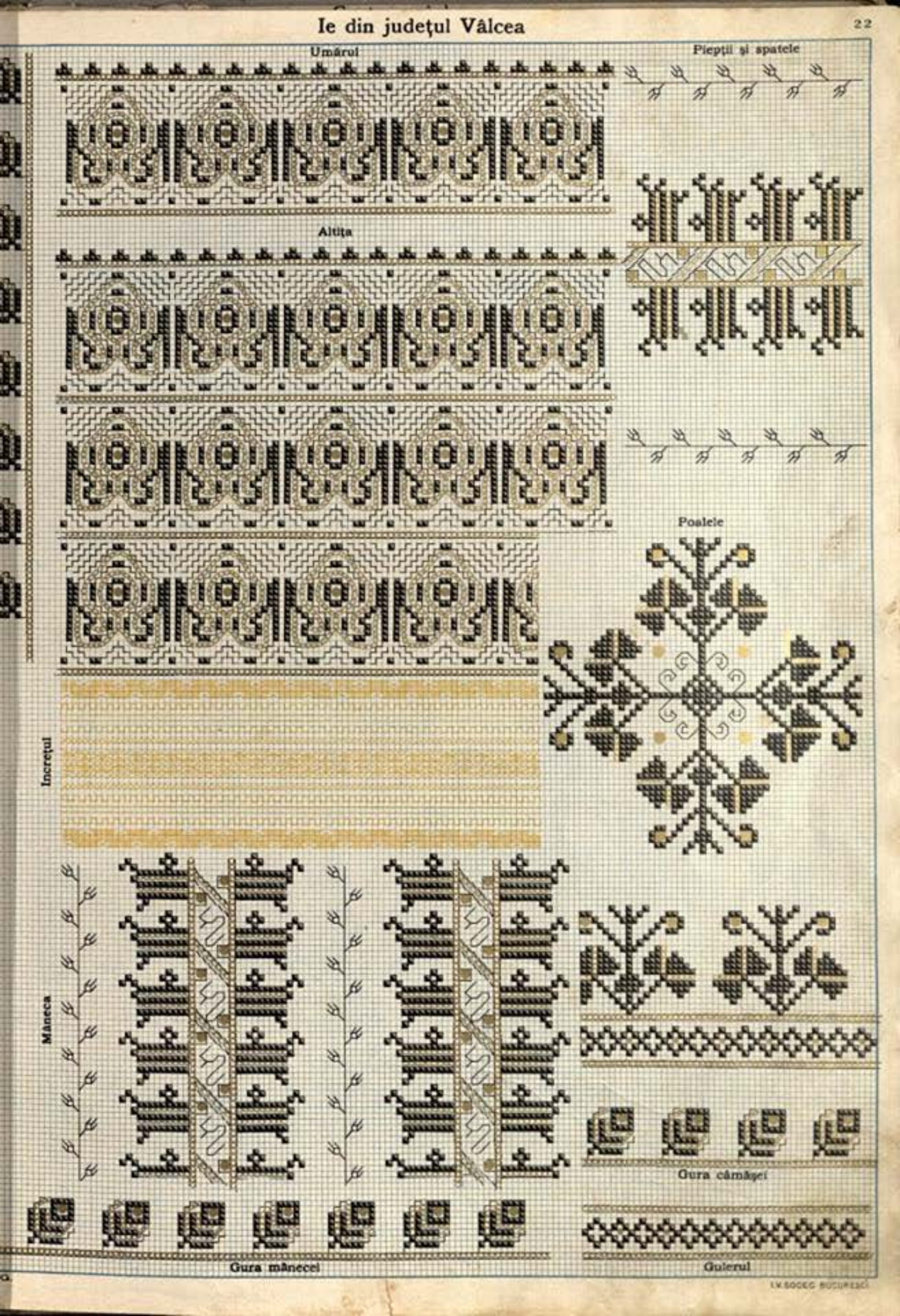

I.V. SOCEC BUCUREŞCI

Cămașă din județul Vâlcea

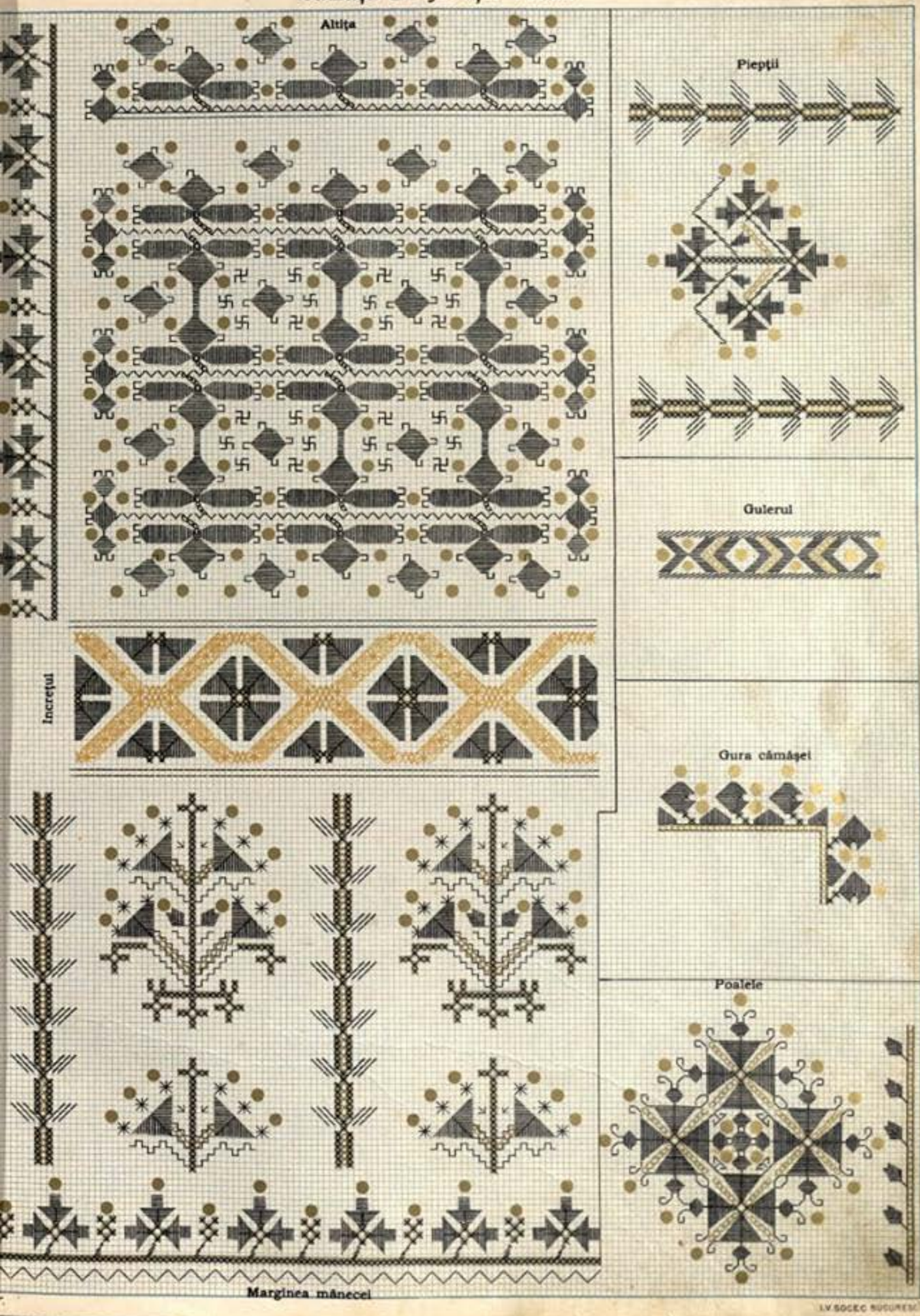

I.V. SOCEC BUCUREȘTI

Altiţa

Increţul

Gura şi gulerul

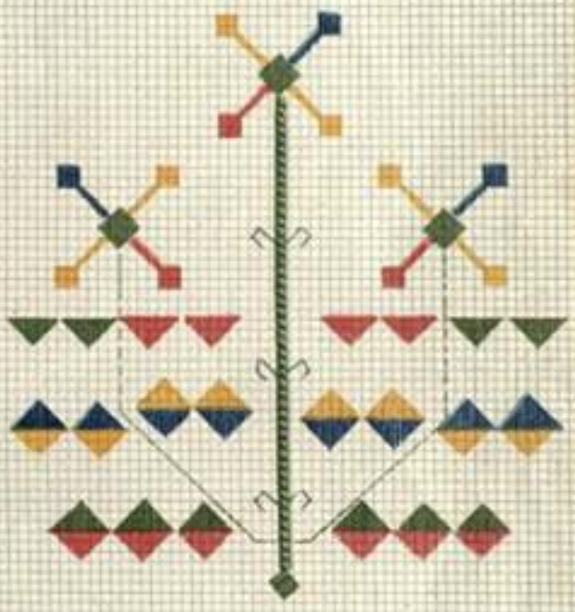

Poalele

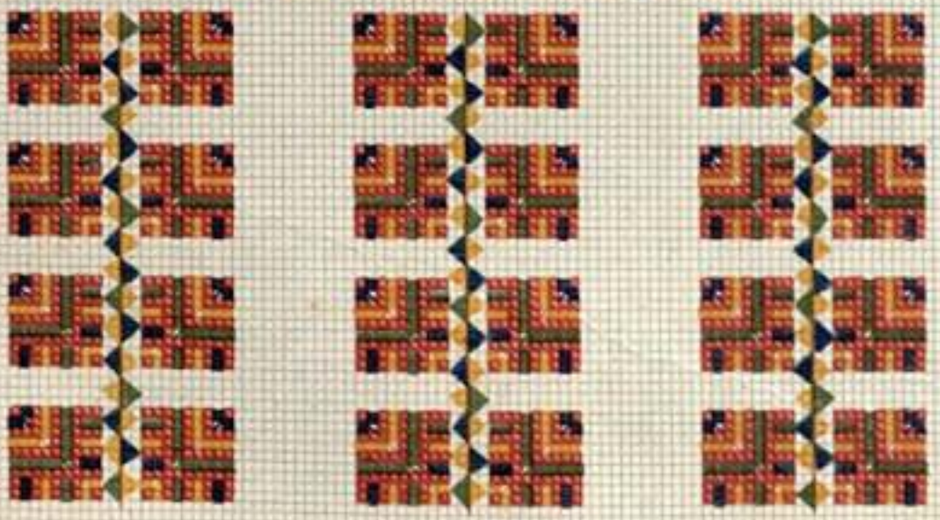

Mâneca

Piepţii

Gura mânecei

I.V.SOCEC. BUCUREȘCI

Altiţa

Gulerul

Gura cămăşei

Piepţii

Mâneca

Gura mânecei

Poalele

I. V. SOCEC, BUCUREŞTI

TV SOCEC, BUCUREŞTI

Cămașă din Banat

Mânica-Pod

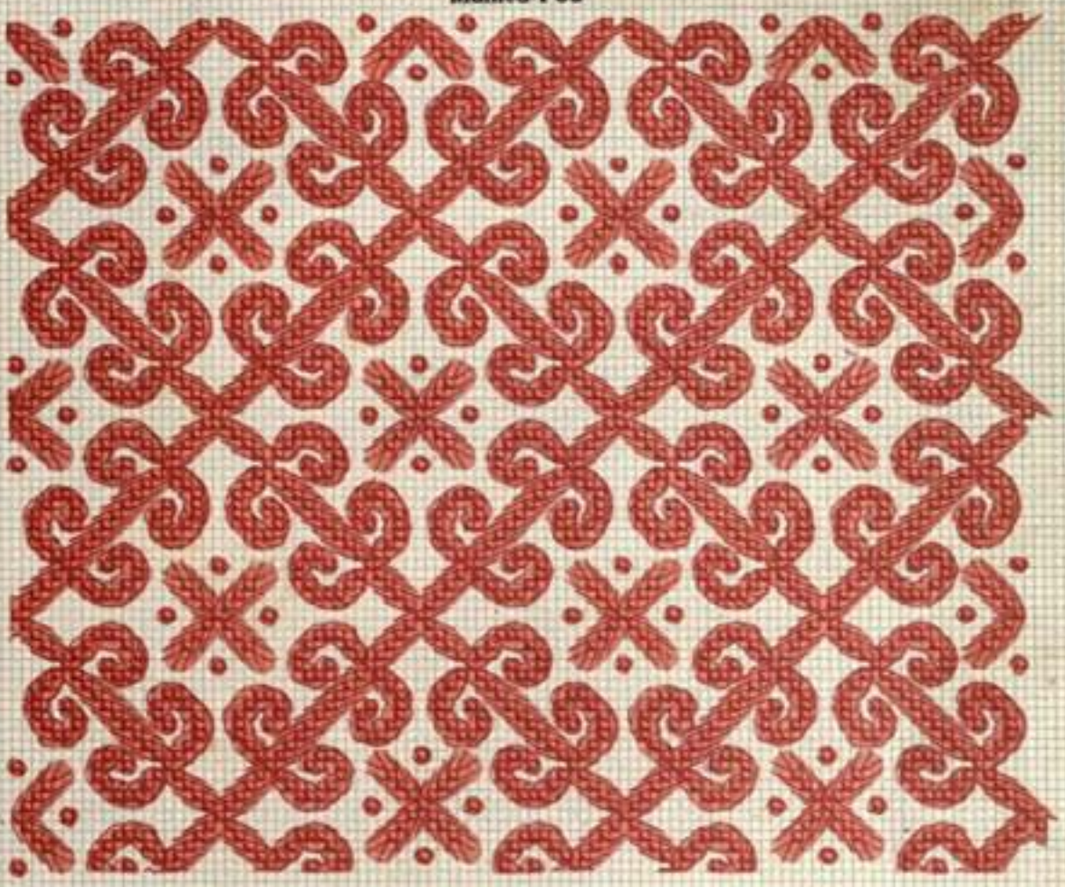

Gulerul

Pieptii

Piele de găină (încrețitură)

Josul mânecei

Fire trase

I.V. SOCEC. BUCUREȘCI

Cămașă din județul Olt

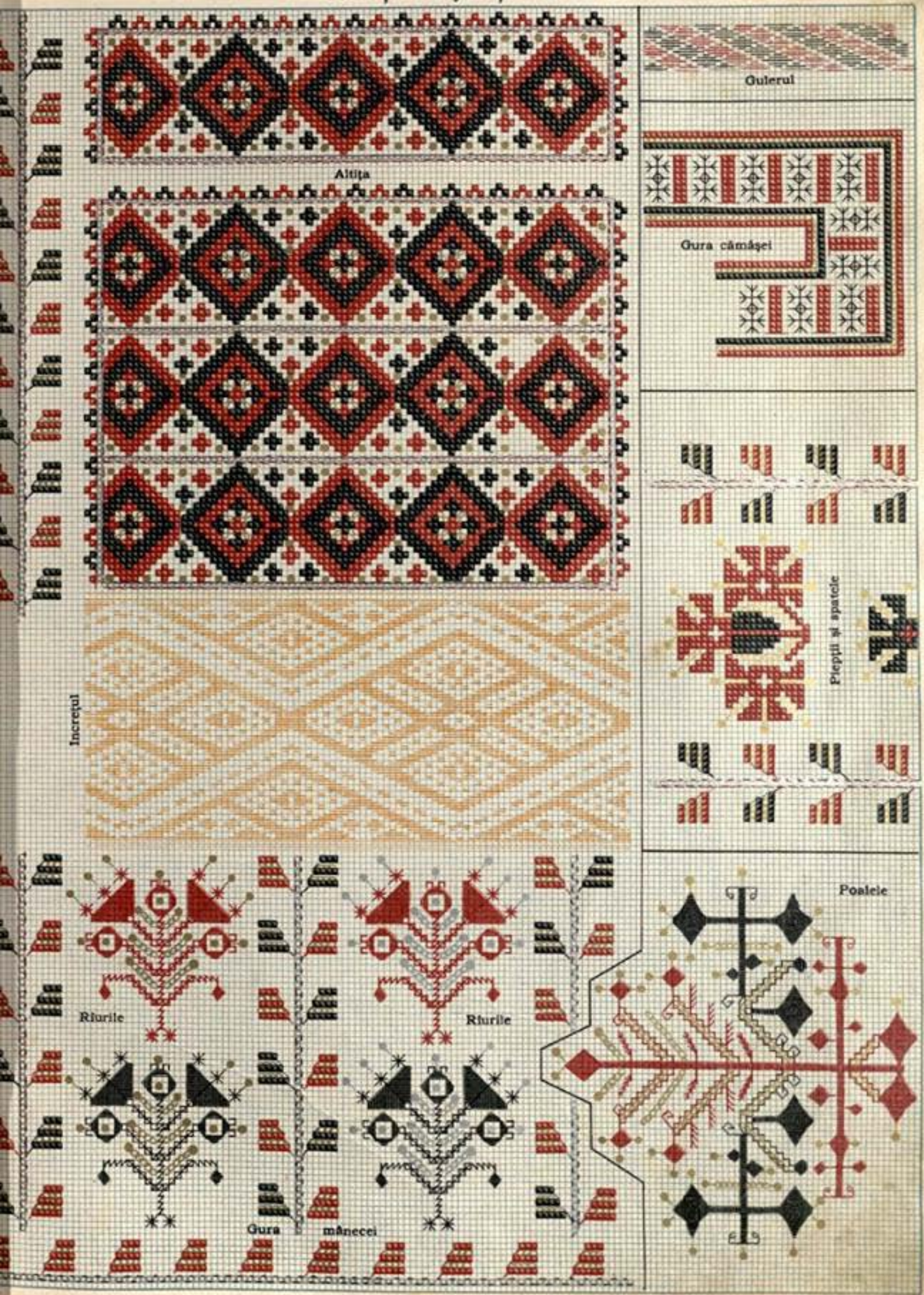

I.V.SOCEC BUCUREȘCI

Ie din judeţul Gorj

I.V. SOCEC & CO. BUCUREŞCI

LV. BOCEC BUCUREŞCI.

I.V. SOCEC BUCUREŞCI

EV. SOCEC BUCUREŞTI

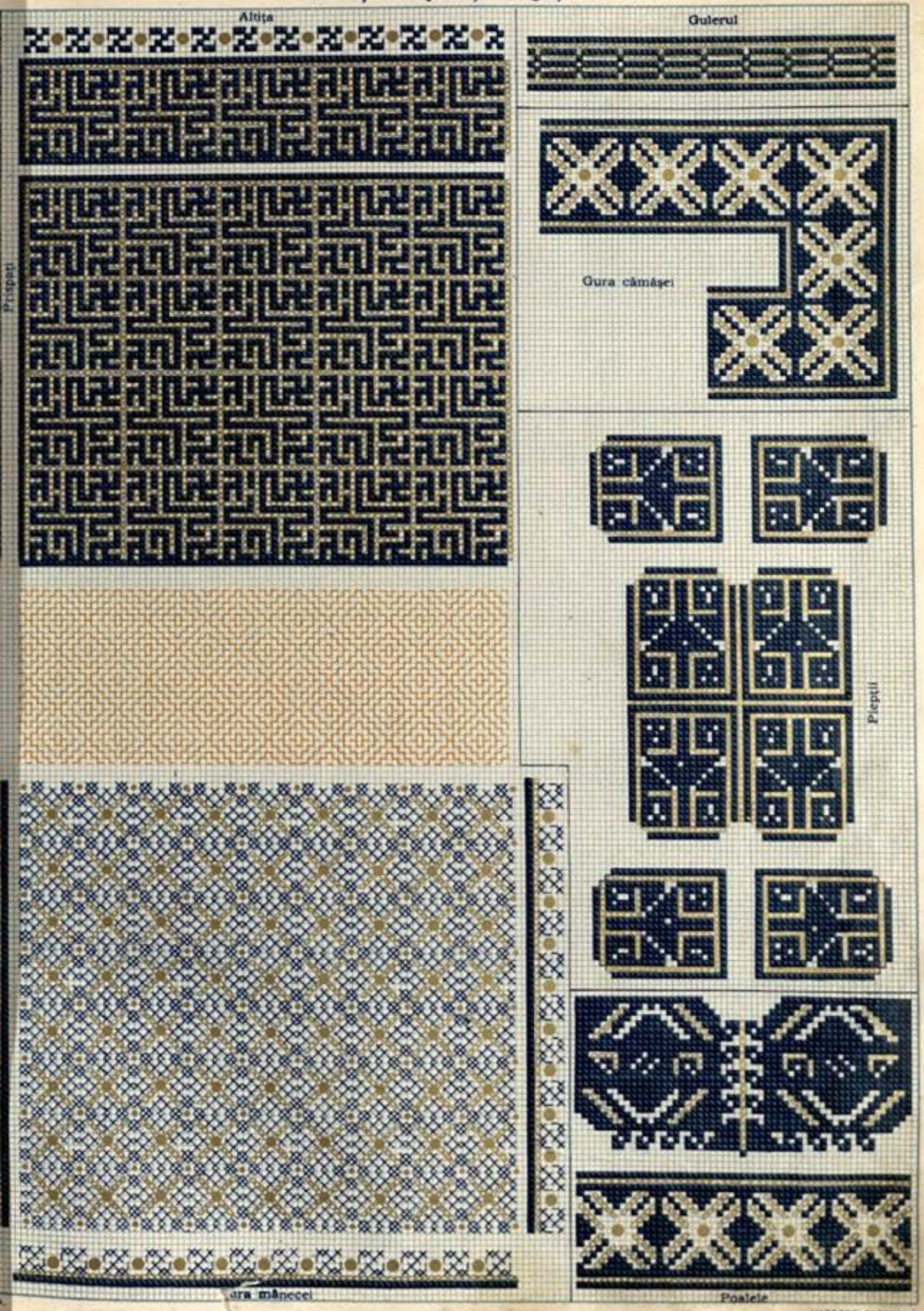

I.V. SOCEC BUCUREȘCI

I.V. SOCEC BUCUREŞCI

Altiţa

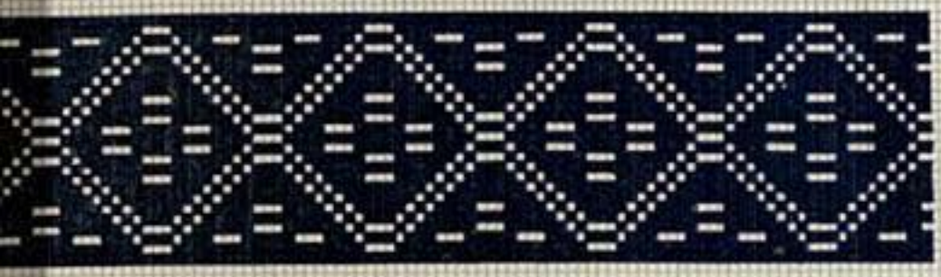

Gura cămăşei

Poalele

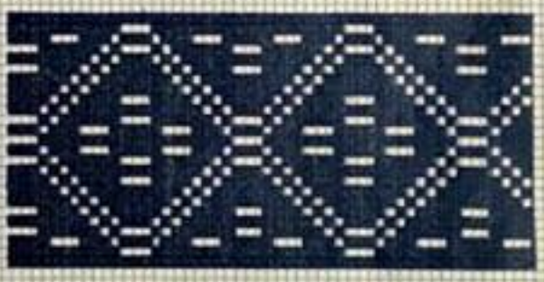

Piepţi

I.V. BOCEC BUCUREŞTI

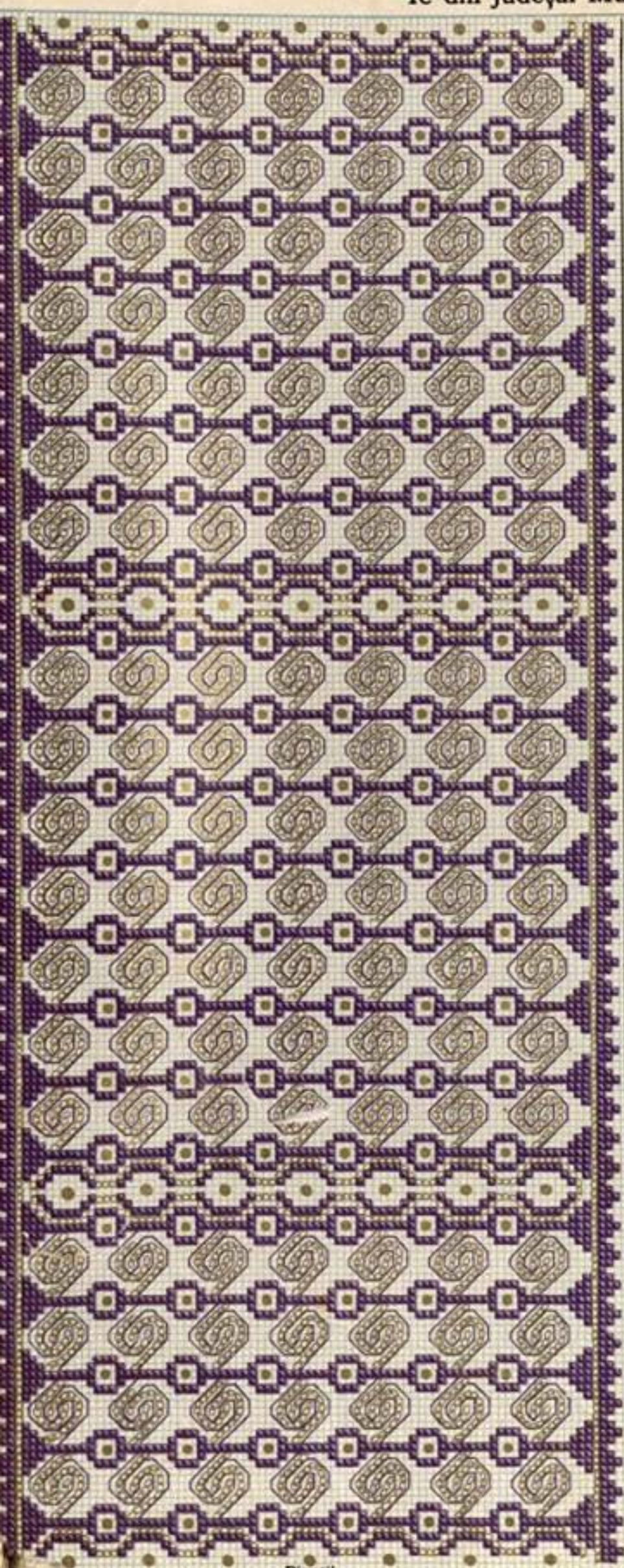

Piepţii

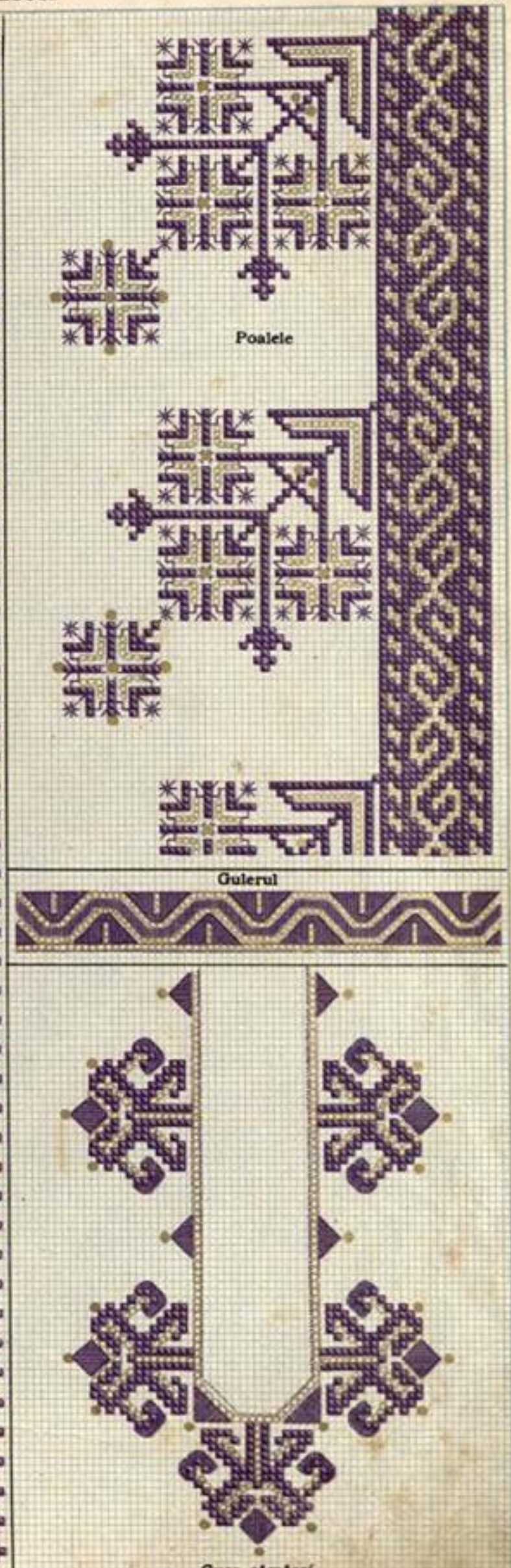

I.V. SOCEC BUCUREŞCI

Ie din judeţul Gorj

Altiţa

Pieptii

Încreţul

Spatele

Mânica

Poalele

Marginea mânecei

E.A.E.F.

IV. SOCEC BUCUREŞTI

Gulerul
Mâneca
Altiţa
Umărul
Poalele